

معنای هنر با روش‌های گوناگون و از نظر نظام‌های فکری و جهان‌بینی‌های مختلف

معنای هنر و تعریف آن با روش‌های گوناگون و از نظر نظام‌های فکری و جهان‌بینی‌های مختلف مورد پژوهش و بررسی واقع شده و مطالب زیادی در این زمینه موجود است. فلاسفه، زیبایی‌شناسان، مورخین، باستان‌شناسان، مردم‌شناسان و بالاخره ناقدین هنر نیز به نوبه خود هر یک از منظر خاص خود موضوع را بررسی کرده و سعی کرده‌اند راه به جایی ببرند. اما تاکنون یک تعریف واحد و مقبول همگان ارائه نشده است. بلکه برخلاف تصور، مسأله آنقدر گسترده و پیچیده است که پژوهشگر به یاد این دو بیت خیام می‌افتد که :

آنانکه محط فضل و آداب شدند   در جمع کمال شمع اصحاب شدند

ره زین شب تاریک نبردند برون   گفتند فسانه‌ای و در خواب شدند

علاوه بر اختلاف روش‌ها، اختلاف مشرب‌ها و روحیات، اختلاف جهان‌بینی‌ها و مرام‌ها نیز مزید بر علت شده، و به اختلافات دامن زده است. در صورتی که هنر یک مقوله علمی و یا تجربی نیست که بتوان مستقل از ذهنیت‌ها و روحیات و حتی اهداف و آرمان‌های فردی و اجتماعی به آن پرداخت و یا آن را تعریف کرد. اگر در علوم محض و علوم تجربی بتوان تا حدودی - و تاکید می‌کنم تا حدودی - شاهد و مشهود را از یکدیگر جدا کرد، در مورد هنر به هیچ روی نمی‌توان «تماشاگر» و «بازیگر» یا «ناظر» و «منظر» را از یکدیگر جدا کرد. در امور هنری، ناظر، منظر و منظور چنان با یکدیگر آمیخته‌اند که نه تنها جدا کردنشان از یکدیگر دشوار است، بلکه در آمیختگی این سه عنصر شناخت چنان عمیق است که منجر به پیدایش نظریات کاملاً متفاوت در تعریف هنر شده. در حالی که هیچ

یک از این نظریات را نمی‌توان کامل و بی‌عیب و نقص دانست. تعدادی از این تعاریف به شرح زیر است:

- استعداد تجسم آزادانه بخشیدن به افکار

- انتقال احساسات و عواطف

- گریز از هیولی (بی‌شکلی ماده خالص - فلاسفه یونان) یا جبران خلاء و تنگی فضای

عالم خاکی

- کوششی برای خلق زیبایی یا آفرینش صور لذتبخش

- عاطفه‌ای که صورت خوب از آن حاصل شود

- بیان و خلق

- روزنه‌ای به ماوراء یا کوششی برای اتصال به منشاء وجود

- انجام کاری برحسب قواعد یا به دست آوردن نتیجه از طریق استعدادهای طبیعی

- درک بی‌شائبه از جهان و...

به طوری که ملاحظه می‌شود این تعاریف بعضاً تفاوت‌های اساسی با یکدیگر دارند. بعضی

اشراقی و عارفانه‌اند برخی فلسفی. و برخی واقع‌گرایانه و تحقیقی (پوزیتیویستی). بعضی‌ها

بسیار کلی و عمومی و بعضی‌ها خاص هستند. بعضی اساساً واجد ویژگیهای اولیه یک

تعریف علمی که عبارتست از جامع و مانع بودن نمی‌باشند (تعداد زیادی از این نوع

تعاریف وجود دارند که ذکرشان در این مختصر نمی‌گنجد).

ProjectCenter

www.ProjectCenter.ir

📷 | @projehcenter

📍 | @projehcenter_ir